

Raan cĭ thiääk kenë raan nɔŋ COVID-19

Awereŋ nyooth kɔc cĭ thiääk kenë raan tuaany nē Covid-19

- Raan cĭ thiääk kenë raan e cĭ thiääk kenë nɔŋ COVID-19 ye wuɔk ku atō ke koor dōm bĭ COVID-19 yeen dōm cĭt mēn de raan e cĭ thiääk arēet kenë yeen.
- Dhōl kerou aa tō ba nyic na ye raan cĭ thiääk wenē raan tuaany nē Covid-19:
  - Ajuier de Kä ke Pial e Guōp de Niiu Thawuth Welith (NSW Health) abĭ yĭin tuōc wēt nē wēl cĭ gōt telepuun ka nē jam nē telepuun
  - Yĭn cĭ [yān tō kɔc cĭ Covid-19 keek dōm thĭn ku yān yenē kɔc ke nhĭim kut thĭn nɔŋ kă diir kɔc nē tĕn tuaany thĭn](#) tĭŋ ku yĭn e cĭ tō tē tōŋ de yān e cĭ raan thiääk kenë raan tuaany nē kaam cĭ gāt piny.
- Kɔc kedhia cĭ thiääk kenë raan tuaany awic bĭ keek them ku bĭ keek week thook pei tē cĭn gāau.
- Yen ye awereŋ nyooth wēl kĕn aci waaric nē thook juēc ke kōmĭonitĭi, tĭŋ [kă cĭ gōt cĭ keek waar yiic nē thook kōk](#).

Wiēc ba rɔt mec wei ku bĭ yēen them?

E yeen. Raan ebēn cĭ thiääk kenë raan tuaany abĭ dhiil them ku bĭ cɔk tō ke mec kenë kɔc kōk agut tē bĭ athēm ye nyuɔth ke cĭn tuaany.

Luōiē nē wēl ye Ajuier de Kä ke Pial e Guōp de Niiu Thawuth Welith (NSW Health) lēk kɔc nē kē bĭ looi.

Na yĭ tō tē e tō raan e cĭ thiääk kenë raan tuaany nē nĭn kēc nĭn ke 4 waan cĭ wan:

- cɔk rɔt them nē COVID-19 [tō tē thiäa arēet kenē tē yenē kɔc them thĭn](#), ku cɔk rɔt mec wenē kɔc kōk.
- loi athēm dēt de COVID-19 nē akōl de 5 tē e cĭn tō yĭn tē tō raan e cĭ thiääk kenë raan tuaany
- yĭn lēu ba mec wei de rɔt enɔŋ kɔc kōk puōl tē cĭ athēm cĭ luōi yĭin bēn ke cĭn tuaany nyooth enɔŋ athēmduōŋ tueeŋ- ku dōt:

- ceŋ alanh ye thok ku wum kum yōn tōŋjē cĭt mēn de raan dēt
- duk paandu wan eke na ye kērilic, ka ye riadha loi ayeer
- lɔ tē de luoi na tō ke ye kē tueeŋ enɔŋ tē luui yĭn thĭn.
- ye daai nē [COVID-19 symptoms](#) (kă nyooth Covid-19) ku cɔk rɔt them nē guōt thaa tō na cĭ nyooth tuaany tuōl nē yĭguōp. Yĭn bĭ rɔt dhiil mec wei enɔŋ kɔc kōk agut tē bĭ yĭn kē nyooth een mēn ke tuaany liu yōk.

Na yĭn tō tē de raan e cĭ thiääk kenë raan tuaany tē e tō raan tuaany nē nĭn ke 4 ka nĭn juēc wāan cĭ lɔ:

- cɔk rɔt them nē COVID-19 [tō tē thiäa arēet kenē tē yenē kɔc them thĭn](#), ku cɔk rɔt mec wenē kɔc kōk
- rēerē tēduōŋ ye yĭn rɔt cɔk mec wenē kɔc kōk agut tē bĭ yĭn athēm nyooth een mēn ke yĭn cĭn tuaany
- ye daai nē [COVID-19 symptoms](#) (kă nyooth Covid-19) ku cɔk rɔt them nē guōt thaa tō na cĭ nyooth tuaany tuōl nē yĭguōp. Yĭn bĭ rɔt dhiil mec wei enɔŋ kɔc kōk agut tē bĭ yĭn kē nyooth een mēn ke tuaany liu yōk.

Dōt: Yĭn cĭi paandu bĭ dhiil waan bĭ yĭin lɔ toom nē bakthĭn de COVID-19 ke yĭn tō tē cenē yĭin mec wei nē kɔc yiic. Ku ye lantōŋtēi cĭn athēm nyooth een mēn ke yĭn cĭi tuaany, ke yĭn lēu ba lɔ tē bĭ yiin toom thĭn nē bakthĭn de Covid-19.

Yenō yenē luēl de bĭ raan cɔk mec kenē kɔc kōk?

Mec wei de raan e ba dhiil tō paandu ka tē ceŋ, ku ba rēer ke yĭn mec enɔŋ kɔc kōk nē thaa thok ebēn. Yĭn cĭi lēu ba jāl paandu ka tē ceŋ, eke na ba akĭm tĭŋ (agut athēm de COVID-19), ka tē nɔŋ en kērilic cĭ tuōl. Yĭn cĭi kɔc kōk bĭ dhiil puōl bikē lɔ paandu ka tē ceŋ eke tē ye kek kɔc eke rēer kenē yĭin wēn theer tē tō yĭn thĭn, ka lekkē enɔŋ yĭin nē wēt de kă ke akĭm ka tē nɔŋ en kērilic cĭ tuōl.

Bī raan mec wei enɔŋ kɔc awäac kenë bī raan yɔc bī dhiil rēer baai. Tē cenë yīin week, yīn cīe ye puɔl ba jāl yōöt ba riadha lɔ looi ayeer, lɔ yōöc thuuk, lɔ tē de luci ka tē de piöc. Kɔc kɔk ke paandu aa cīe keek wic bī keek week peei nē ye kaam kānic.

Kuen [Wël ke Ajuieer de Kä ke Pial e Guöp de Niiu Thawuth Welith Nyuth Kɔc kē bī Looi nē Biäk bī Raan Rɔt Mec Wei enɔŋ Kɔc Kɔk \(NSW Health Self-Isolation Guideline\)](#) ba wël kɔk ke lēk yök thīn.

Tiëēt nyin nē kā nyooth tuaany?

Kɔc kedhia cī thiääk kenë raan tuaany aa bī nyin dhiil tiit nē [kā nyooth tuaany \(symptoms\)](#) nē kē cit nīn ke 14 biɔth kaam e cī yīn tō tē raan e cī thiäa kenë raan tuaany. Kā nyooth tuaany bī keek tīŋ aa nɔŋ yiic yīi:

- alēth e guöp, ka ye alēth e guöp e tō thæer (guöp piac wakɔu, yuiir de leth e guöp)
- ɣɔɔl
- röl bec
- wēei rilic (bī wēei yic riel)
- wum kuëer nē juäi
- miēth bilic raan thok
- ŋör ye raan kəŋ ŋöör liu
- aræem de riŋ ke guöp

Kā kɔk cī keek lueel ye COVID-19 nyuɔɔth aa nɔŋ yiic yīi dhäär, wum cī thiɔc arēet (wum piæc), aræem de kem ke yom, aræem de nhom, yāny wat, bī raan wic cit ke bī ŋɔk/ŋök, bī raan piɔu ciēn cām, aræem de pæem kucē kē e ye bēi ku tuaany de nyin- bī nyin bēn ke thith.

Yeŋö luɔɔi na tul kā ye tuaany nyuɔɔth enɔŋ yeŋ?

Na cī [kā nyooth tuaany \(symptoms\)](#) tuɔl enɔŋ yīin ke yī cɔk rɔt them tē cīn gāau. Yīn cīi bī dhiil cath nē riēth ye jāŋ jɔt, tekthī ka riēth ye keek rɔm kenë kɔc kɔk. Ceŋ alanh ye thoŋdu ku wumdu kum nē thaa thok ebēn, ku tē cīn gāau lēkkē kɔc men ke yīn e cī thiääk wenë raan tuaany nē Covid-19. Nē kē cīe dac tuɔl, na cīi lēu ba lɔ tē yenë kɔc them thīn ke yīn lēu ba Paan Akim de Akuma (Public Health Unit) thiääk kenë tē ceŋ tō 1300 066 055 ku abī yīin lēk kē ba looi nē dhöl bī yīin them.

Na ca bēn ke yī tuaany arēet ku tō ke ye röl (kërilic) wic akim, ke yī yuöpē Abac Arak Diäk (000). Lēkkē kɔc ke ambulanh (riän ye kɔc tuaany yāth paan akim) men ke yīn e cī thiääk wenë raan nɔŋ COVID -19.

Ku yök yeŋ ke yeŋ e cī thiääk wɔnē raan tuaany nē Covid-19 ku yeŋ tō cīi tō baai?

Na cīi tō baai tē wēn yök yīn een ke yīn cī e thiääk wenë raan tuaany nē Covid-19, ke yīn bī dhiil them tē cīn gāau ku ba ric tē ceŋ ba rɔt mec wei enɔŋ kɔc kɔk.

Na lēu een, ke yīn bī kaam bī yīn tō tēduɔn ye yīn mec wenë kɔc kɔk dhiil thöl tē rēer yīn thīn emenē. Yeen alēu bī lokonda (yön de kamaan ye riɔpic nē kɔc ciēŋ thīn) ka yön de kamaan tō ariömde piiny), ka tēdēt de rēer, na tō ke ye tē bī yīn rēer thīn apiath ke cīn këræc bī yök thīn ku ba tō yitök ke yī mec wenë kɔc kedhia ke yīn tit kē bī yök nē thēmduic

Na rēerē emenē nē rēer cekic thök ke athēmdu ŋot ke kēc bēn, ka cī yīin thiēc raan nɔŋ tē rēer yīn thīn ka nē bāny mace een, ba jāl tēduɔn rēer yīn thīn, ke Ajuieer de Kä ke Pial e Guöp de Niiu Thawuth Welith (NSW Health) abī yīin kuony. Nē kaam tul ē kā loi thook peei arēet, yīn lēu bī yīin puɔl ba lɔ rēer baai bī yīn cɔk mec wenë kɔc kɔk ku bī yīn ke ye kaamē lɔ thöl thīn. Cɔl Paan Akim de Kä ke Pial e Guöp de Akuma Public Health Unit thiääk ke tē rēer yīn thīn tō 1300 066 055 bī kony nē ye kēnē yic.

Yeŋö ku na yeŋ e tō tē enɔŋic raan tuaany nē COVID-19 ku yeŋ kēcē thiēc nē ye wēt kän?

Na nyic ke yīn e cī tō tē e cenë ye lueel ke raan tuaany nē COVID-19 e cī tō thīn, ku NSW Health akēc yīin thiēc, [ke yī tīŋ yān ke kɔc cī piac dɔm COVID-19](#) piŋ wēt cī lēk yīin nē kē ba looi.